

Ohjeita viranomaisille ASF-tartuntavyöhykkeellä toimimiseen - puhdistus ja desinfiointi

Kiireelliset työtehtävät tehdään aina. Ajoneuvoja tai muuta välineistöä ei tarvitse puhdistaa, jos liikutaan vain yleisillä teillä. Nämä ohjeet koskevat vain tilanteita, joissa liikutaan maastossa.

Kaikessa toiminnassa olennaista on, että

- tartuntavyöhykkeellä liikuttaessa pyritään olemaan tarpeettomasti likaamatta itseään, autoja tai tarvikkeita
- havaittaessa kuolleita villisikoja, ei niihin tai niiden eritteisiin kosketa, vaan ilmoitetaan löytöpaikka eläinlääkintäviranomaisille.

Jos työntekijä vapaa-ajallaan osallistuu villisianraatojen etsintään, suositellaan, ettei hän osallistu ei-kiireelliseen työtehtävään sikatilalla 48 tuntiin. Lisäksi hänen tulee huolehtia huolellisesta vaatteiden ja jalkineiden puhdistuksesta etsintöjen jälkeen. Jos mahdollista, lisäksi suositellaan käyntiä saunassa. Työtehtävissä sikatilalla ja villisikojen etsinnässä tulee käyttää eri vaatteita ja varusteita. Sikatilalla noudatetaan tilan omia tautisuojauskäytäntöjä ei-kiireellisissä tehtävissä.

1 Yleistä puhdistuksesta ja desinfioinnista.

Jokaisen kohteen puhdistus, pesu ja desinfiointi ovat kokonaisuus. Tähän kuuluvat:

- Huolellinen mekaaninen puhdistus eli kaiken lian ja orgaanisen aineen poisto huuhtelemalla ja/tai harjaamalla – näin poistuu suurin osa myös mahdollisista ASF-viruksista.
- Seuraavaksi kohde pestään sille sopivalla pesuaineella. Vaikutusajan jälkeen pesuaine huuhdellaan huolellisesti pois ja kohteen annetaan kuivua.
- Lopuksi puhdas ja kuiva kohde voidaan desinfioida sille sopivalla valmisteella. Valmisteen käyttöohjetta tulee noudattaa ja huomioida etenkin käyttöliuoksen oikea vahvuus ja vaikutusaika. Tarvittaessa desinfiointiaine huuhdellaan lopuksi pois.

2 Yleistä puhdistus- ja desinfiointivalmisteiden valinnasta ja käytöstä

- ASF – virukseen tehoavia desinfiointiaineita (tehoaine) ovat esimerkiksi natriumhypokloriitti, glutaraldehydi, jodoforit ja natriumperoksimonosulfaatti.
- Käytetyt puhdistus- ja desinfiointivalmisteet valitaan käyttökohteen perusteella. Yksi yleisesti käytetty valmiste on esimerkiksi Virkon S.

Desinfiointiaineet toimivat vain oikein käytettynä – lue valmisteen käyttöohje ja käytöturvallisuustiedote huolellisesti aina ennen käyttöä ja noudata niitä.

Ohjeita viranomaisille ASF-tartuntavyöhykkeellä toimimiseen – puhdistus ja desinfiointi

Erityisen tärkeää on varmistaa käyttöliuoksen oikea vahvuus, noudattaa valmisteen vaikutusaikaa ja huolehtia riittävästä suojautumisesta. Eri aineita ei saa sekoittaa keskenään eikä käyttää peräjälkeen, jos pintoja ei välillä huuhdella. Eri valmisteet saattavat neutraloida toisensa, kuten hapot ja emäksinen kalkki, tai sekoittuessaan kehittää terveydelle haitallisia kaasuja.

Desinfiointiaineiden **valmiit käyttöliuokset eivät välttämättä säilytä tehoaan kovin pitkään**. Siksi käyttöliuosta tulee valmistaa vain kerralla tarvittava määrä tai muutaman päivän tarpeeseen. Käyttöliuoksen säilyvyyden voi tarkistaa valmisteen käyttöohjeesta.

Varmista, että käytettävä aine sopii desinfioitavalle materiaalille. Osa aineista saattaa syövyttää herkkiä metalleja tai haurastuttaa kumia, jos niitä ei huuhdella pois vaikutusajan jälkeen.

Jos mahdollista, desinfioi yli 10 °C lämpötilassa. Desinfiointiaineet eivät välttämättä tehoa alhaisissa lämpötiloissa tai tarvittava vaikutusaika voi pidentyä.

3 Tarkempia ohjeita puhdistettaviin kohteisiin

3.1 Autot, peräkärryt ja työkoneet

Maastossa tapahtuva puhdistus ja desinfiointi tehdään niin hyvin kuin se käytännössä on teknisesti mahdollista. Koneisiin, kuten renkaisiin ja teloihin tai ketjuihin kertynyt maa-aines ja lika harjataan ensin pois mahdollisimman hyvin. Tämän jälkeen koneet pestään pesuaineella esimerkiksi painepesurilla matalalla paineella. Pesun jälkeen suoritetaan desinfiointi sopivalla desinfiointiaineella aineen käyttöohjeiden mukaisesti. Osa desinfiointiaineista voi syövyttää metallipintoja eli tarvittaessa desinfiointiaine kannattaa huuhdella vaikutusajan jälkeen pois.

Perusteellisempaan pesuun ja desinfiointiin koneet kuljetetaan sopivalle pesupaikalle, joka voi sijaita myös tartuntavyöhykkeen ulkopuolella. Erityisesti jos työkoneen vesipesu ei ole maastossa mahdollista, on tärkeää suorittaa koneelle perusteellinen puhdistus ja desinfiointi pesupaikalla.

- Huuhtelee tai harjaa kaikki näkyvä lika pois. Kiinnitä huomiota erityisesti alustaan, renkaisiin/ telaan. Tämä on erittäin tärkeää, koska lian ja maa-aineksen mukana poistuu suurin osa taudinaiheuttajista. Jos puhdistusta ei tehdä kunnolla, eivät pesu- ja desinfiointiaineet myöskään pääse kontaktiin puhdistettavien pintojen kanssa. Eloperäinen aine myös inaktivoi desinfiointiaineita.
- Levitä pesuaine. Käytä työkonien puhdistukseen soveltuvaa pesuainetta ja noudata valmisteen käyttöohjetta.
- Huuhtelee pinnat puhtaiksi.
- Anna kohteen kuivua siten, että pinnoilla ei ole näkyvää kosteutta.

Eläinterveystutkimuksen yksikkö

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohjeita viranomaisille ASF-tartuntavyöhykkeellä toimimiseen – puhdistus ja desinfiointi

- Desinfioi tarkoitukseen soveltuvalla desinfiointiaineella. Valmistajan käyttöohjeita tulee noudattaa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oikeaan käyttöliuoksen vahvuuteen ja vaikutusaikaan. Tarvittaessa valmisteen kontaktiaikaa pinnoilla saadaan pidennettyä uusimalla käsittely. Tarkista valmisteen käyttöohjeesta, pitääkö desinfiointiaine huuhdella pois vaikutusajan jälkeen. Lopuksi kohteen annetaan kuivua.
- Myös [ETT:n työkoneiden puhdistus- ja pesuohjetta](#) voi soveltaa.

3.2 Työvaatteet ja -jalkineet

- Jos vaatetuksen likaantumiseriski on suuri, kannattaa käyttää kertakäyttöisiä suojavaatteita, kuten suojahaalaria. Käytön jälkeen ne hävitetään sekajätteenä.
- Maastossa käytetyt, päällimmäiset työvaatteet ja jalkineet kannattaa vaihtaa puhtaisiin ennen kuin mennään takaisin autoon. Päällysvaatteet ja jalkineet voi laittaa autossa esim. jätesäkkiin tai johonkin helposti puhdistettavaan laatikkoon.
- Likaiset työvaatteet pitää säilyttää niin, ettei tartunta leviä niiden välityksellä. Vaatteet tulee pestä pesukoneessa vähintään 60° C:ssa ja 2 tunnin ohjelmalla sekä mahdollisuuksien mukaan kuivattaa kuivausrummussa. Työvaatteita valitessa tulee miettiä, että ne kestävät vesipesua ja mainittuja lämpötiloja. Myös korkeampia lämpötiloja voi käyttää, jos materiaali sen kestää.
- Jalkineet huuhdellaan ja harjataan puhtaaksi ulkopinnalta ja pohjasta. Tämän jälkeen pesua kestävät jalkineet pestään pesuaineella harjan kanssa, jonka jälkeen niiden annetaan kuivua. Lopuksi jalkineet desinfioidaan sopivalla valmisteella. Puhtaat jalkineet voidaan myös jättää desinfiointiliuokseen liuoksen vaikutusajaksi ja nostaa sen jälkeen kuivumaan. Jos jalkineet eivät kestä vesipesua tai desinfiointia, ne kannattaa perusteellisen harjauksen jälkeen käsitellä lämmöllä vähintään 60–70 °C noin 1–2 tunnin ajan (esim. kuivauskaapissa tai saunassa).

3.3 Virkakoirat ja niiden varusteet

Tartuntavyöhykkeen ydinalueella maastossa käyneet koirat puhdistetaan juoksevilla vedellä niin että kaikki lika ja maa-aines saadaan huuhdeltua pois. Tarvittaessa koirat tai niiden likaantuneet kohdat, kuten tassut pestään huolellisesti koirashampoolla. Kannattaa huolehtia, että koirien turkki kuivuu ja seurata niiden ihon kuntoa, ettei toistuva pesu ärsytä ihoa ja tassun pohjia.

Muista puhdistaa myös koirien kaulapannat ja muut maastossa mahdollisesti likaantuneet varusteet. Koirien autossa pidettävä kuljetushäkki tms. tulee puhdistaa käytön jälkeen. Poista irtolika ja roskat, pese/pyyhi pesuaineella ja desinfioi.